الإسلام - نبذة موجزة عن الإسلام (مجردة من الأدلة) (للجمعية)

به ناوی خوای بەخشندە ومیهرەبان

ئیسلام

پەیامێکی پوخت سەبارەت بە ئاینی ئیسلام بەو شێوەیەی لە قورئان وسونەتدا هاتووە

(چاپێک بە بێ باسکردنی بەڵگەکان)[1]

کتێبێکی گرنگە پێناسەیەکی پوختی ئاینی ئیسلامی لە خۆ گرتووە وڕوونکردنەوەی گرنگترین بنچینە ورێنمایی وجوانییەکانی ئاینی ئیسلامی تێدایە لە قورئان وسونەتدا، وئەم کتێبە بۆ مسوڵمانان وبۆ نامسوڵمانانیش دەگونجێت بە زمانەکانیان لە هەموو کات وشوێنێک سەرەڕای جیاوازی حاڵ وبارودۆخ.

1. ئیسلام پەیامی خودایە بۆ هەموو خەڵکی، کۆتا پەیامی خودایە بۆ مرۆڤایەتی هەتا قیامەت بەرپا دەبێت.

2. ئیسلام ئاینێکی تایبەت نییە بە ڕەگەزێکی دیاریکراو یان گەلێکی دیاریکراو بەڵکو ئاینی خودایە بۆ هەموو خەڵکی.

---

1 چاپێکی تر هەیە سەبارەت بەم پەیامە کە بەڵگەکانی قورئان وسونەتی تێدا باسکراوە سەبارەت هەر مەسەلەیەک، بۆ خوێندنەوەی کلیک لەسەر ئەم بەستەرە بکە:https://islamhouse.com/ar/books/2830071.

3. ئیسلام پەیامی خودایە کە تەواوکاری پەیامی پێغەمبەرانی پێشووە -علیهم الصلاة والسلام- بۆ ئومەتەکانیان.

4. پێغەمبەران -علیهم السلام- یەک ئاینیان هەیە، بەڵام شەریعەتەکانیان جیاوازە.

5. ئاینی ئیسلام بانگەشە دەکات هەروەکو بانگەشەی پێغەمبەرانی پێشوو: نوح وئیبراهیم وموسا وسولەیمان وداود وعیسا -علیه السلام- بە ئیمان وباوەڕهێنان بەوەی کە پەروەردگار (اللّٰه) یە وئەو زاتە خوڵقێنەرە -الخالق-ە ورۆزیدەرەوە -الرزاق-ە وژیان دەبەخشێت -المحيي-ە وزیندووەکان دەمرێنێت -المميت-ە وهەموو شتێک موڵکی ئەوە -مالك الملك- وهەموو کاروباری بوونەوەرەکان ئەو بەڕێوەی دەبات وئەو زاتە مەزنە زۆر بەسۆزە -بەرەئفەتە:الرؤف-ە ومیهرەبانە -الرحيم-ە.

6. اللّٰه -سبحانە وتعالی- خۆی پەروەردگارە وخوڵقێنەرە -الخالق-ە، وتەنها ئەو شایەنی پەرستنە بە بێ هیچ هاوبەش وشەریکێک، ونابێت لەگەڵ پەرستنی خودا هیچ شتێکی تر بپەرسترێت.

7. اللّٰه خوڵقێنەری هەموو شتێکە کە لە گەردوون وئاسمانەکاندا هەیە لەو شتانەی دەیانبینین ولەو شتانەش کە نایان بینین، هەموو شتێک جگە لە (اللّٰه) دروستکراوە

ومەخڵوقە، وخوای گەورە ئاسمانەکان وزەوی لە شەش ڕۆژدا دروستکرد.

8. وخودا -سبحانه وتعالى- هیچ شەریک وهاوبەشێکی نییە نە لە موڵکیدا، نە لە خوڵقاندندا، ونە لە بەڕێوەبردندا، ونە لە پەرستندا.

9. و (اللە) -سبحانه وتعالى- باوکی کەس نەبووە، ولە دایک نەبووە، بەڵکو لە سەرەتاوە هەر بوونی هەبووە، وهیچ شتێک هاوشێوەی ئەو زاتە مەزنە نییە.

10. خوای گەورە تێکەڵی هیچ شتێک نابێت وبەرجەستە نابێت لە هیچ یەکێک لە بوونەوەرەکانیدا، بەڵکو زاتێکی مەزن وپیرۆزە لە سەرەوەی بوونەوەرەکانە لە سەرەوەی عەرشی مەزنە.

11. (اللە) -سبحانه وتعالى- بە ڕەئفەتە ومیهرەبانە بەرامبەر بە بەندەکانی بۆیە پێغەمبەرانی ناردووە وکتێبە ئاسمانیەکانی دابەزاندووە.

12. خودا (اللە) پەروەردگارێکی میهرەبانە (الرحیم)ە، وتەنها زاتی مەزنی خۆی لێپرسینەوە لە بەندەکان دەکات لە ڕۆژی قیامەتدا کاتێک زیندوویان دەکاتەوە لە گۆڕەکانیان، بۆیە هەر کەسێک پاداشت دەدرێتەوە بە پێی کردەوەکەی خێر یان شەڕ بێت، ئەوەی ئیماندار بێت وکردەوەی چاک ئەنجامبدات ئەوا نیعمەت وئاسوودەیی بەردەوامی بۆ هەیە،

وئەوەی کافر وبێباوەڕ بێت وکردەوەی خراپ ئەنجامبدات ئەوا سزایەکی مەزنی بۆ هەیە لە قیامەتدا.

13. خودا (اللّٰه) -سبحانه وتعالى- ئادەمی دروستکردن لە خۆڵ (قوڕ: گڵ) ونەوەکانی لە پاش خۆی زۆر دەبن، بۆیە هەموو خەڵکی بنچینەیان وەکو یەکە، وهیچ ڕەگەزێک فەزڵی بە سەر ڕەگەزێکی ترەوە نییە وهیچ گەلێک فەزڵی بە سەر گەلێکی ترەوە نییە؛ مەگەر بە پێی پلەی ئیمان وتەقواداری ولە خودا ترسی نەبێت.

14. هەموو منداڵێک لەسەر فیترەت لە دایک دەبێت.

15. هیچ مرۆڤێک بە گوناهباری وتاوانباری لە دایک نابێت ونابێتە میراتگری تاوانی هیچ مرۆڤێکی تر.

16. ومەبەست وئامانج لە دروستکردنی خەڵکی: بۆ پەرستنی خودایە بە تەنها بە بێ بڕیاردانی هیچ شەریک وهاوبەشێک.

17. ئاینی ئیسلام ڕێزی لە مرۆڤ گرتووە (بە پیاوان وئافرەتانەوە)، وهەموو مافێکی بە مرۆڤ داوە وکردوویەتی بە بەرپرسیار لەسەر بژاردەکانی وکردەوەکانی وهەڵسوکەوتەکانی ولێپرسینەوە وبەپرسیاریەتی خستووەتە ئەستۆ سەبارەت بە هەرکردەوەیەک کە زیان لە خۆی یان بە خەڵکی بگەیەنێت.

18. ولە ئاینی ئیسلامدا ئافرەت وپیاو یەکسانن لە ڕوانگەی بەرپرسیاریەتی وپاداشت وسزادان.

19. ئاینی ئیسلام ڕێزی له ئافرەت گرتووه وئافرەتانی به هاوتای پیاوان داناوه (مەگەر له هەندێک حوکمی شەریعەت وئەو شتانه نەبێت که پەیوەندی به سروشتی پیاو وئافرەتەوه هەیه)؛ واجبی کردووه لەسەر پیاو که خەرجی بکات ئەگەر له توانایدا هەبوو، بۆیه باوک واجبه خەرجی بکات لەسەر کچەکانی، وکوڕەکان لەسەر دایک وخوشکیان ئەگەر باڵغ بوون وتوانایان هەبوو، وئافرەت لەسەر مێردەکەی.

20. مردن نەمان وتیاچوون نییه بۆ هەتاهەتایه، بەڵکو دەرچوونه له شوێنی کردەوه ئەنجامدان بۆ شوێنی پاداشت وەرگرتن به چاکه وخراپه، ومردن لاشه وڕۆح دەگرێتەوه، ومردنی ڕۆح ئەو کاتەیه که له لاشه جیا دەبێتەوه وپاشان بۆ دەگەڕێتەوه له پاش زیندووبوونەوه له ڕۆژی قیامەتدا، وله پاش مردن ڕۆح ناچێت بۆ نێو لاشەیەکی تر ودووباره ژیانی نویێ ناژێت له نێو لاشەی مرۆڤێکی تردا.

21. ئاینی ئیسلام بانگەشه دەکات بۆ باوەڕهێنان به بنچینه مەزنەکانی ئیمان که بریتیه له: باوەڕهێنان به خودا وفریشتەکان وکتێبه ئاسمانییەکان وەکو تەورات وئینجیل وزەبوور -پێش دەستکاری کردنیان وگۆڕینیان- وبه قورئان، وباوەڕهێنان به هەموو پێغەمبەران وباوەڕهێنان بۆ کۆتا پێغەمبەر که موحەمەده -صلی الله علیه وسلم-، وباوەڕهێنان ڕۆژی دوایی -قیامەت-، ودەبێت بزانین که

ئەگەر ژیانی دونیا کۆتایی بووایە وببڕایەتەوە وژیانێکی تر نەبووایە ئەوا بوونمان تەنها بۆ گاڵتە وگەپ وبێ هۆ بوو، وباوەڕهێنان بە قەزا وقەدەر.

22. وپێغەمبەران -علیهم السلام- پارێزراون (مەعسومن) لەو پەیامانەی کە دەیگەیەنن لە لایەن خوداوە، وهەروەها پارێزراون لە توشبوون بە هەرشتێک کە پێچەوانەی ئەقڵی تەندروست ورەوشتی جوان بێت، وپێغەمبەران گەیاندنی پەیامەکانی خودایان پێسپێردراوە بۆ بەندەکانی، وپێغەمبەران هیچ تایبەتمەندییەکی پەروەردگارێتی یان خودایەتی (ئولوهیەت:پەرستن)یان نییە، بەڵکو ئەوان مرۆڤێکن وەکو هەموو مرۆڤەکان بەڵام جیاوازییان لەوەدایە کە خودا وەحییان (سروشیان) بۆ دەنێرێت کە پەیامەکانی خودای تێدایە.

23. وئاینی ئیسلام بانگەوازی دەکات بۆ تەنها پەرستنی خودا ئەویش بە بنچینەی پەرستنە مەزنەکان کە بریتین لە؛ 1/نوێژ کردن: کە پێکهاتووە لە وەستان -قیام- ورکوع بردن وسوجدە بردن ویادی خودا وستایشکردنی ونزاکردن، کە مسوڵمان لە ڕۆژێکدا دەبێت پێنج جار نوێژ بکات، وهەموو جیاوازییەکان نامێنێت لە نوێژدا کاتێک هەژار ودەوڵەمەند وسەرۆک وخەڵکی هەمووی پێکەوە لە یەک ڕیزدا ڕادەوەستن بۆ ئەنجامدانی نوێژ. 2/ وزەکاتدان: ئەمیش ڕێژەیەکی کەمە لە

سامان -بە پێی چەند مەرج ورێژەیەک کە خوای گەورە بڕیاری لەسەر داوە- کە واجبە لە سامانداره‌کان دەربهێندرێت وبدرێت بە هەژارەکان وئەو چینانەی کە دیاریکراوە لە شەریعەتدا لە ساڵێکدا یەک جار. 3/ ڕۆژووگرتن: بریتیە لە خۆگرتنەوە لە ئەو شتانەی ڕۆژوو دەشکێنن بە درێژایی ڕۆژەکانی مانگی ڕەمەزان، کە مرۆڤ خۆی پەروەردە دەکات لەسەر ئیرادەت وتوانا وئارامگرتن. 4/حەج کردن: ئەمیش بریتیە لە مەبەستی سەردانیکردنی ماڵی خوای گەورە بۆ جێبەجێکردنی هەندێک دروشم وپەرستنی دیاریکراو لە شاری مەککەی پیرۆز لەسەر ئەو کەسانە واجبە کە لە توانایاندا هەیە (توانایی دارایی وجەستەیی)، یەکێک لە جوانییەکانی حەجکردن ئەوەیە کە هەمووی بە یەک ئاراستە داوا لە خودا دەکەن وهیچ جیاوازییەک نامێنێت لە نێوان مرۆڤەکاندا چونکە هەموویان هەمان جلیان لەبەردایە وبە یەک شێوە پەرستنەکان ئەنجامدەدەن.

24. مەزنترین تایبەتمەندی پەرستنەکان لە ئیسلامدا ئەوەیە کە چۆنیەتی وکاتی ئەنجامدان ومەرجەکانیان خوای گەورە لە شەریعەتدا فەرمانی پێکردووە وپێغەمبەریش -صلى الله عليه وسلم- گەیاندوویەتی، ومرۆڤ بە هیچ شێوەیەک دەستکاری وگۆڕانکاری تێدا نەکردووە نە بە زیاد کردن ونە بە کەمکردن

هەتاوەکو ئەمڕۆش، وهەموو ئەم پەرستنە مەزنانە هەموو پێغەمبەران -علیهم السلام- بانگەوازییان بۆ کردووە.
25. پێغەمبەری ئیسلام ناوی موحەمەدی کوڕی عبداللّٰەیە لە نەوەی ئیسماعیل کوڕی ئیبراهیمە -علیهم السلام- لە شاری مەککە لە ساڵی 571ز لە دایکبووە، ولە مەککە وەحی بۆ نێردرا وبوو بە پێغەمبەر، ولە پاشان کۆچی کرد بۆ مەدینە وبە هیچ شێوەیەک لە شێوەکان بەشداری قەومەکەی نەبوو لە بت پەرستی وکارەکانی سەردەمی جاهیلیەت، تەنها لە کردەوە باشەکان بەشداریان بوو، وهەر لەسەر ڕەوشتی مەزن بوو پێش ئەوەی ببێت بە پێغەمبەر، وقەومەکەی بە (صادق الأمین) واتە (ڕاستگۆی دەستپاک) ناویان دەبرد، وخوای گەورە لە تەمەنی چل ساڵیدا وەحی بۆی نارد وبوو بە پێغەمبەر وپشتیوانی لێی کرد ویارمەتی دا ئەویش بە بەخشینی چەندەها ئایەت ونیشانە وموعجیزە ولە مەزنترینیان قورئانی پیرۆزە کە مەزنترین ئایەت وموعجیزەی پێغەمبەرانە وموعجیزەیەکە کە هەتاوەکو ئەمڕۆ ماوەتەوە، وکاتێک خوای گەورە ئاینەکەی بۆ کامڵ کرد وپێغەمبەر -صلی اللّٰە علیە وسلم- ئاینەکەی وەکو خۆی بە کامڵی وجوانی گەیاند لە تەمەنی شەست وسێ ساڵیدا کۆچی دوایی کرد ولە شاری مەدینە لە گۆڕ دانرا، وپێغەمبەر موحەمەد -صلی اللّٰە علیە وسلم- کۆتا پێغەمبەرە کە خوای گەورە ناردی بە هیدایەت

ورۆشنایی وئاینی هەق بۆ ئەوەی خەڵکی دەربهێنێت لە تاریکایی کوفر وبت پەرستی ونەزانین بۆ ڕۆشنایی ونوری تەوحید (یەکخواپەرستی) وئیمان، وخوای گەورە شاهێدی بۆ داوە کە ناردوویەتی بۆ بانگەوازی کردن بۆ لای خوای گەورە بە ئیزنی ئەو زاتە مەزنە.

26. وشەریعەتی ئیسلام کە موحەمەد -صلى الله عليه وسلم- پێی هاتووە کۆتا پەیام وشەریعەتی خودایە، وشەریعەتێکە لە ئەوپەڕی کامڵیدایە لە هەموو ڕوانگەیەکەوە، وهۆکاری چاکبوونی دینداری ودونیای خەڵکیە، وبە پلەی یەکەم پارێزگاری دەکات لە: ئاینی خەڵکی، وخوێنیان (نەفسیان)، وسامانیان، وئەقڵیان ونەوەکانیان، وئاین وشەریعەتی ئیسلام هەڵوەشێنەرەوەی هەموو ئاین وشەریعەتەکانی پێشووە (واتە: نابێت چیتر شەریعەت وئاینەکانی پێشووتر پەیڕەو وکردەوەیان پێبکرێت)؛ هەروەکو چۆن شەریعەت وئاینەکانی پێشووتر یەکتریان هەڵوەشاندنەوە لە ڕوانگەی پەیڕەو کردن وکردەوە پێکردن.

27. لە ڕۆژی قیامەتدا؛ خوای گەورە -سبحانه وتعالى- هیچ ئاینێک قبوڵ ناکات جگە لە ئاینی ئیسلام، ئەو ئیسلامەی کە موحەمەد -صلى الله عليه وسلم- پێی هاتووە، وهەرکەسێک شوێنی ئاین وبەرنامەیەکی تر بکەوێت جگە لە ئیسلام ئەوا لێی قبوڵ ناکرێت ولە دۆڕاوەکان دەبێت لە ڕۆژی قیامەتدا.

28. قورئانی پیرۆز کتێبی خودایە کە بە وەحی ناردی بۆ پێغەمبەر موحەمەد -صلى الله عليه وسلم- و وتەی خودای پەروەردگاری هەموو بوونەوەرەکانە، وخودا ڕکابەرایەتی مرۆڤ وجنۆکەکانی کرد کە کتێبێک هاوشێوەی قورئان یان سورەتێک هاوشێوەی سورەتەکانی بهێنن ورکابەرایەتیەکە بەردەوامە هەتاوەکو ئەمڕۆ، وقورئانی پیرۆز وەڵامی زۆر پرسیاری گرنگ دەداتەوە کە جێگای سەرگەردانی وسەرسوڕمانیە لە لای ملیۆنەها مرۆڤ، وقورئانی پیرۆز پارێزراوە هەتاوەکو ئەمڕۆ بەو زمانەی کە پێی دابەزیووە ئەویش زمانی عەرەبیە وتەنانەت پیتێکیشی لێ کەم نەبووەتەوە وچاپکراوە وبڵاوکراوەتەوە، وکتێبێکی مەزنە وپڕە لە موعجیزە ودەبێت مرۆڤ بیخوێنێتەوە یان واتا وەرگێڕاوەکانی بخوێنێتەوە، وهەروەها سونەتی پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- وفەرموودەکانی وفێرکردنەکانی وسیرەتی پارێزراوە وگێڕدراونەتەوە بۆمان بە پێی زنجیرەیەک لە گێڕەرەوەی متمانەپێکراو ولە چەندەها کتێبدا چاپکراون بە زمانی عەرەبی ئەو زمانەی کە پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- قسەی پێی کردووە و وەرگێڕدراون بۆ سەر چەندەها زمان لە جیهاندا، وقورئانی پیرۆز وسونەتی پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- تاکە سەرچاوەن بۆ ئەحکام ویاساکانی ئاین وشەریعەتی ئیسلام، ونابێت کردەوەی ئەو تاکانەی کە خۆیان

دەدەنە پاڵ ئیسلام وەکو سەرچاوە دابنرێن؛ بەڵکو تاکە سەرچاوە کە دەبێتە لێیەوە فێری ئەحکامەکانی ئاینی ئیسلام بین بریتیە لە وەحی خودا: قورئانی پیرۆز وسونەتی پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم-.

29. وئاینی ئیسلام فەرمان دەکات بە چاکەکار بوون بەرامبەر دایک وباوک، ئەگەرچیش مسوڵمان نەبن، وئامۆژگاری کردووە بە پەروەردە کردن وئامۆژگاریکردنی منداڵان.

30. ئاینی ئیسلام فەرماندەکات بە دادپەروەر بوون لە وتە وکردەوەدا تەنانەت ئەگەر بەرامبەر دوژمنانیش بێت.

31. ئاینی ئیسلام فەرماندەکات بە چاکەکار بوون بەرامبەر بە هەموو بوونەوەرەکان، وبانگەشە دەکات بۆ ڕەوشت وکردەوە جوانەکان.

32. وئاینی ئیسلام فەرمان بە ڕەوشتە جوانەکان دەکات وەکو ڕاستگۆیی وپاراستنی سپاردە (ئەمانەت) وداوێن پاکی وشەرم کردن وئازایەتی وبەخشندەیی وبەخشین ورێزلێنان ویارمەتیدانی خاوەن پێویستیەکان ویارمەتیدانی کەسانی لێقەوماو وتێرکردنی برسیەکان وچاکبوون بەرامبەر دراوسێ وگەیاندنی پەیوەندی خزمایەتی ونەرم ونیانی بەرامبەر ئاژەڵەکان.

33. وئاینی ئیسلام شتە پاکەکانی حەڵاڵ کردووە لە خواردن وخواردنەوەکان وفەرمانی کردووە بە پاکژکردنەوەی دڵ

ولاشه وماڵ، وهاوسەرگیری حەڵاڵکردووە، و بەهەمان شێوە فەرمانی بە پێغەمبەران کردووە -علیهم السلام-، بۆیە ئەوان تەنها فەرمانی شتی پاک بە خەڵکی دەکەن.

34. وئاینی ئیسلام ئەو تاوانانەی حەرامکرد کە بە بنچینەی حەرامکراوەکان دادەنرێت وەکو: شیرک وهاوبەشدانان بۆ خودا وکوفر وبێباوەڕی، وبت پەرستی، وقسەکردن بەناوی خوداوە بە بێ زانست، وکوشتنی منداڵەکان، وکوشتنی ئەو نەفسانەی کە کوشتنیان حەرامکراوە، وخراپەکاری نانەوە لەسەر زەویدا، وتاوان وخراپە ئاشکرا ونهێنیەکان وزینا کردن ونێربازی، ومامەڵکردن بە ڕیبا (سوو)، وخواردنی گۆشتی ئاژەڵی مردارەوە بوو (جگە لە ئاژەڵانی نێو دەریا وکولە)، وخواردنی گۆشتی ئەو ئاژەڵەی بۆ -لەبەر- بتەکان وگۆڕەکان سەربڕاوە، خواردنی گۆشتی بەراز، وهەموو شتە پیس وبۆگەنەکان، وخواردنی ماڵی هەتیوەکان بەناهەق، وفێڵکردن لە تەرازوو وکێشان، وپچڕاندنی پەیوەندی خزمایەتی، وپێغەمبەران -علیهم السلام- کۆک ویەک دەنگن سەبارەت بە حەرامکردنی ئەم تاوانە حەرامکراوەکانە.

35. ئاینی ئیسلام بە شێوەیەکی گشتی نەهی لە هەموو ڕەوشتێکی خراپ وناشیرین دەکات وەکو درۆ وفێڵ وستەم وخیانەت و(پیلانگێڕی شەڕ وخراپە) ودزی وستەم ودەستدرێژی وهەموو ڕەوشتێک چەوت وپیس وبۆگەنی تر.

36. ئاینی ئیسلام نەهی دەکات لەو مامەڵە داراییانەی کە ڕیبا (سوو)، یان غەرەرە -مەترسیە یان قوماراوییە، یان نەزانینی سەرەنجامە یان پارە یان کاتە-، یان ستەم، یان فێڵیان تێدایە، یان هۆکارە بۆ تووشبوون بە زیان وکارەساتی گشتی بۆ سەر کۆمەڵگا وگەل وتاکەکان.

37. یەکێک لە ئامانجەکانی شەریعەتی ئیسلام بریتیە لە پاراستنی ئەقڵ وحەرامکردن وقەدەغەکردنی هەرشتێک ببێتە هۆی تێکچوون ونەمانی ئەقڵ وهۆش وەکو مەی خواردنەوە (خواردنەوەی سەرخۆشکەرەکان)، ئیسلام ئاینی وەکو ڕۆشنکەرەوەی ڕێبازی ئەقڵ ناساندووە؛ بۆ ئەوەی مرۆڤ خودا بپەرستێت بە چاوڕۆشنی وزانستەوە، وشەریعەتی ئیسلام باسی ئەقڵ وهۆشی بە مەزن داناوە وهەبوونی ئەقڵ وهۆشی بە مەرج داناوە بۆ واجب بوونی ئەرکە شەرعییەکان (تەکلیفە شەرعییەکان)، وئەقڵی ئازاد کرد لە کۆت وزنجیری خوڕافیات وبت پەرستی، لە ئاینی ئیسلامدا هیچ نهێنی وحوکمێک نییە کە تایبەت بێت بە چینێکی دیاریکراو جیا لە چینەکانی تر، وهەموو حوکم وشەریعەت ویاساکانی ئاینی ئیسلام ئەقڵی سەلامەت وتەندروست قبوڵی دەکات ودانی پێدا دەنێت، چونکە ئەم حوکمانە ئەوپەڕی دادپەروەری وحیکمەتی تێدایە.

38. ئەگەر شوێنکەوتووانی ئاینە پوچەڵەکان درک نەکەن بەو دژیەکی وشتانەی کە لە ئاینە پوچەڵەکەدا هەیە کە ئەقڵی سەلامەت ڕەتی دەکاتەوە ئەوا پیاوانی ئاینەکە شوێنکەوتووان بەوە هەڵدەخەڵەتێنن کە ئاین لە سەرەوەی ئەقڵە وئەقڵ بۆی نییە لە ئاین تێبگات ودرکی پێبکات، بەڵام ئیسلام ئاینی وەکو ڕێگایەکی ڕۆشنا بۆ ئەقڵ داناوە کە بەهۆیەوە ئەقڵ ڕێگا ومەبەستی خۆی دەزانێت لەم ژیانەدا، وئاینە پوچەڵەکان دەیانەوێت مرۆڤ واز لە ئەقڵ بهێنێت وشوێنیان بکەوێت، وئاینی ئیسلام دەیەوێت مرۆڤ هۆشی بێتەوە وئەقڵی بەکاربهێنێت بۆ ئەوەی هەقیقەت وڕاستیەکانی بۆ دەربکەوێت بەو شێوەیەی کە هەیە.

39. ئاینی ئیسلام زانستی ڕاست ودروست بە مەزن دادەنێت وهانی گەڕانی زانستی دەدات کە دوور بێت لە هەوا وئارەزوو، وبانگەشە دەکات بۆ تێڕوانین وبیرکردنەوە لە دەروون ولاشەی مرۆڤ وگەردوون وبوونەوەرەکان وئەو شتانەی لە دەوروپشتمان، ودەرەنجامە ڕاست ودروستەکانی زانست تووشی هیچ پێکدادانێک نابن لەگەڵ ئاینی ئیسلامدا.

40. وخوای گەورە تەنها کردەوەکان (پەرستنەکان) لە ئەو کەسانە قبوڵ دەکات کە باوەڕیان بە خودا هێناوە وملکەچی فەرمانەکانی بوون وباوەڕیان بە پێغەمبەران هێناوە -علیهم السلام- وخوای گەورە تەنها ئەو کردەوانە (پەرستنانە) قبوڵ

دەكات كە لە شەریعەتدا فەرمانی لەسەر داوە، بۆیە چۆن مرۆڤ كوفر وبێباوەڕ دەبێت بە خوای گەورە وهیوای ئەوەیە كە پاداشتی بداتەوە؟ وخوای گەورە ئیمان وباوەڕی هیچ كەسێك قبوڵ ناكات ئەگەر باوەڕی بە هەموو پێغەمبەران نەبێت -علیهم السلام- ودەبێت باوەڕی بە كۆتا پێغەمبەریش بێت كە موحەمەدە -صلی الله علیه وسلم-.

41. ئامانجی هەموو پەیامەكانی خودا بریتیە لەوەی: كە ئاینی هەق خودا مرۆڤ بەرز وبڵند وباڵا بكات كە مرۆڤ تەنها بەندەیەكی دڵسۆزی پەروەردگاری هەموو بوونەوەرەكان بێت وئەم ئاینە مرۆڤ ڕزگار دەكات لە كۆیلایەتی وبەندایەتی كردن بۆ مرۆڤەكان وبۆ مادده وبۆ خوڕافەت، ئاینی ئیسلام -هەروەكو دەیبینین- بانگەشەی ئەوە ناكات كە مرۆڤەكان بێگەردن ودوورن لە كەموكورتی ولە ئەوپەڕی كامڵیدان ومرۆڤەكان بەرز ناكاتەوە بۆ سەرەوەی پلەوپایەی خۆیان بەشێوەیەك كە پەرستراو وپەروەردگار وخودا.

42. خوای گەورە لە شەریعەتەكەیدا ڕێگەی داوە بە تەوبە كردن: كە ئەمیش بریتیە لە گەڕانەوەی مرۆڤ بۆ لای پەروەردگار و وازهێنان لە تاوان وگوناهەكان، ومسوڵمان بوون وپەیڕەو كردنی ئاینی ئیسلام هۆكارە بۆ لێخۆشبوون لە هەموو تاوان وگوناهەكانی پێشوو، وهەروەها تەوبە كردن هۆكارە بۆ لێخۆشبوون لە هەموو تاوان وگوناهەكانی پێشوو،

بۆیە پێویست ناکات تاوان وگوناهەکانی لای هیچ یەکێک لە مرۆڤەکان باس بکات ودانی پێدا بنێت لە لای ئەوان.

43. لە ئاینی ئیسلامدا پەیوەندی نێوان مرۆڤ وخودا پەیوەندییەکی ڕاستەوخۆیە، بۆیە مرۆڤ پێویستی بە هیچ ناوەندێک -واستەیەک- نییە بۆ پاڕانەوە وداواکردن وپەرستنی خودا، ئاینی ئیسلام قەدەغەی دەکات کە مرۆڤ بکرێتە خودا یان هاوبەش وشەریکی خودا لە پەروەردگارێتی وپەرستنیدا (ئولوهیەتدا : خودایەتیدا).

44. لە کۆتایی ئەم پەیامەدا ئەوە بە بیری خەڵکی دەهێنینەوە کە خەڵکی سەرەڕای جیاوازی سەردەم وگەل وشوێنی نیشتەجێبوونیان بەڵکو هەموو کۆمەڵگەی مرۆڤایەتی جیاوازە لە بۆچوون ومەبەستەکانی وجیاوازە لە ژینگە وکردەوەکانی بۆیە پێویستە کە هیدایەتێک هەبێت ئاراستەی بکات ورێکخستەیەک هەبێت کۆیان بکاتەوە ودەسەڵاتدارێک هەبێت بیانپارێزێت، بۆیە پێغەمبەران - علیهم الصلاة والسلام- ئەمەیان جێبەجێ دەکرد بە وەحی خودا -سبحانه وتعالی- وخەڵکیان هیدایەت دەدات بۆ ڕێگای خێر ورێنموێنی وخەڵکییان کۆ دەکردەوە لەسەر جێبەجێکردنی شەریعەتی خودا ولە نێوانیاندا بە هەق حوکم وفەرمانڕەواییان دەکرد ئەمەش هۆکاری ئەوە بوو حاڵ وگوزەرانیان باش بێت بە پێی وەڵامدانەوەیان بۆ بانگەوازی

پێغەمبەران ونزیکیان لە سەردەمی ناردنی پەیامەکانی خودا، وخوای گەورە پەیامەکانی کۆتایی پێهێنا بە کۆتا پەیامی پێغەمبەر موحەمەد -صلی اللّٰه علیه وسلم- ومانەوەی بۆ نووسی وکردیە بە هۆکاری هیدایەتدان ورەحمەت ونور ورۆشنایی ورێنموێنی کردن بۆ سەر ئەو رێبازەی کە مرۆڤ نزیک دەکاتەوە لە خودا.

45. بۆیە ئەی مرۆڤ بانگت دەکەم بۆ ئەوەی خۆی یەکلایی بکەیتەوە لە پێناو خوای گەورە بە راستگۆییەوە وخۆت بە دوور بگریت لە لاسایی کردنەوە وخوو ونەریت، وبزانیت لە پاش مردنت بۆ لای پەروەردگارت دەگەڕێیتەوە، وسەیری نەفس ولاشەی خۆت بکەیت وسەیری گەردوون بکەیت، ئەگەر مسوڵمان بیت ژیانت خۆش دەبێت پێش خۆشی نەبڕاوەی ڕۆژی دوایی، وئەگەر ویستت ببیت بە مسوڵمان ئەوا تەنها لە دڵەوە وبە زمانیش ئەم شاهێدیە بدەیت: (أشهد أن لا إله إلا اللّٰه وأشهد أن محمداً رسول اللّٰه) واتە: (شاهێدی دەدەم ودانیپێدا دەنێم کە هیچ پەرستراوێک هەق وڕاست نییە کە شایەنی پەرستن بێت جگە لە اللّٰه ، وشاهێدی دەدەم ودانیپێدا دەنێم کە موحەمەد نێردراو وپێغەمبەری خودایە)، ودەبێت بێباوەڕ بیت بە پەرستنی هەرشتێک یان کەسێک جگە لە خوای گەورە، وباوەڕت بەوە هەبێت کە خوای گەورە لە پاش مردنمان هەمووی زیندوو دەکاتەوە لە نێو

گۆڕەکانەوە ولێپرسینەوە وپاداشت وسزا هەق وڕاستیە، ئەگەر ئەم شاهێدیە بدەیت ئەوا تۆ مسوڵمانیت، وله پاش ئەمە دەبێت خودا بپەرستیت بەو شێوەیەی لە شەریعەتی ئیسلامدا هاتووە لە گرنگترین پەرستنەکانیش کە پایەی ئیسلامن: نوێژ کردن، ڕۆژوو گرتن، زەکاتدان، وحەجکردن بۆ ماڵی خودا ئەگەر لە تواناتدا هەبوو.

پێڕست

ئیسلام 2
پەیامێکی پوخت سەبارەت بە ئاینی ئیسلام بەو شێوەیەی لە قورئان وسونەتدا هاتووە 2

ku271v1.0 - 03/09/2026